

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Geachte heer / mevrouw,

U nodigde via een internetconsultatie specialisten uit om bij te dragen tot een aanpak voor productverbetering. Graag maakt Stichting WTS van deze mogelijkheid gebruik.

Dit advies behandelt enige flinke, uitvoerbare en haalbare “Prikkel om het bedrijfsleven te stimuleren om productverbeteringen te realiseren.” Vanaf pagina 5 worden BTW technische kaders gegeven die bij de “Indeling in de productgroepen” spelen.

Advies:

Stichting WTS hoopt op een invoering van een extra laag BTW tarief waar gezonde voeding mee wordt belast. Het huidige lage tarief (9%) kan naar het algemene tarief (21%) klimmen, zodat ongezonde voeding, zwaarder wordt belast.

Specifieke verbruiksbelastingen mogen daarnaast worden ingevoerd.

[Vanaf pagina 3 onderbouw ik dat advies.](#)

Pagina 2 geeft enige achtergrondinformatie, die U desgewenst mag overslaan.

Inhoud

FISCALE REVOLUTIE: DE BELASTINGEN OMDRAAIEN	2
DENK AAN ONZE KINDEREN!	2
SPECIFIEKE VERBRUIKSBELASTINGEN	3
BRENG ONZE BTW IN STELLING	4
WAT DOET BTW?	4
VOER EEN APART EXTRA LAAG TARIEF IN	5
WELKE VOEDING MAG ONDER EEN EXTRA LAAG TARIEF WORDEN GEBRACHT?	6
HET HUIDIGE LAGE TARIEF WORDT STAPSGEWIJS VERHOOGD	6
ADVIES BTW-TARIEVEN & CLASSIFICATIE VOEDING EN ANDERE BELASTINGEN:.....	7
AFSLUITING	7

Fiscale revolutie: De belastingen omdraaien

Stichting WTS stelt zich tot doel om de belastingen 'om te draaien', van de arbeid en humane de interactie naar de levenloze goederen en naar het vermogen boven een bepaald niveau. Mensen zijn sociale organismen en het komt Stichting WTS voor dat het onverstandig is om belastingen te heffen op arbeid. Ook op het delen van goederen kunnen we beter geen inkomstenbelasting en BTW heffen. Diensten (E) worden vrij van heffingen en materiestromen (M) worden getroffen.

Stichting WTS ontwikkelt een verbruiksbelasting op materiestromen. Ook ontwikkelt Stichting WTS een vermogensmutatiebelasting, met een levensloopafhankelijke vrijstelling.

Denk aan onze kinderen!

Er ontstaat, na een uiteindelijke invoering, een vriendelijkere gemeenschap. De omgeving wordt groener, mensen zijn meer verbonden en socialer, men is financieel meer egalitair. Mensen zijn gespecialiseerde organismen, die elkaars problemen zonder belastingheffing gemakkelijker kunnen oplossen. Initiatief wordt niet meer afgetapt.

De goederenstromen worden circulair en dunner, door het belasten van input en outputstromen aan materie en door niet meer belasten van de deeleconomie. De overheid kan kleiner worden, mensen worden immers zelfredzamer. Omkeerstelsels kunnen vervallen, binnen de levensloop bouwt men op, handhaaft men gedurende een lange tijd en tenslotte, tijdens ouderdom bouwt men weer vermogen af, ten gunste van een nieuwe generatie en ten gunste van de eigen verzorging. Alleen een sociaal vangnet kan blijven bestaan.

De ontwikkeling van deze twee belastingen is voor onze toekomst. De dan levende generatie mag kiezen om onderdelen al dan niet te implementeren.

Voor de overgang naar een verbruiksbelasting, is het belangrijk dat in ieder geval de inkomstenbelasting en de loonheffingen worden verlaagd en dat indirecte belastingen worden ingevoerd, liefst op levenloze **materiestromen**. Er ontstaat door de verlaging bij de gezinnen meer budget en dus ruimte om anders te gaan consumeren (meer diensten van elkaar afnemen en minder productie en consumptie van goederen).

Via deze consultatie zal de Stichting WTS naar voren brengen dat we, voeding, als bijzondere stroom van goederen nu al anders kunnen gaan belasten.

Specifieke verbruiksbelastingen

Er is al veel geschreven over bijzondere ontmoedigende belastingen, zoals een suikertaks. Ze kan worden vormgegeven als een belasting op een massa suiker, een *gewichtseenheid* in plaats van een waarde zoals de BTW doet. Hetzelfde geldt voor een vettaks of een belasting op zout.

Deze belastingen werken specifiek. Ze hebben ook vaak een duidelijk doel, het voorkomen van het verbruik. Als deze belasting niets oplevert, is het een goede belasting.

Deze ontmoedigende belastingen kunnen, *naast* de aanpassingen aan de BTW, doorgang vinden.

De grondslag van die belastingen kunnen massa-eenheden zijn, componenten in voeding. Ook dat zijn grote controleerbare hoeveelheden die bij weinig belastingplichtigen kunnen worden geheven.

Deze verbruiksbelastingen prikkelen uiteraard direct de producent om producten aan te passen. De verbruiksbelasting maakt immers onderdeel uit van de kostprijs.

De nationale wetgever wordt daarbij ook ruime keuzemogelijkheden gegeven, ruimer dan de BTW die immers Europeesrechtelijk moet 'kloppen'.

Toch kan naar mijn mening ook de BTW dienstbaar voor ons zijn.

Eerst zal ik kort de scope en de werking van de BTW uiteenzetten. Na die inleiding zet ik de eisen uiteen die 'Europa' aan een extra laag BTW – tarief, voor gezonde voeding, stelt.

Breng onze BTW in stelling

Wie gevoel heeft voor natuurkunde, constateert dat de BTW drie Newtoniaanse verschijnselen belast: materie, energie en tijd. Ze belast de tegenprestaties voor het ruilen van goederen (Materie), het verrichten van diensten (Energie) en voor ter beschikking stellen in de tijd (Tijd).

De BTW is als systeem enigszins ongelukkig. De BTW belast immers tegenwaarden, prijzen en ze belast transacties¹. Dit is dus anders bij de specifieke verbruiksbelastingen, die gewoon meetbare en controleerbare massa's belast.

Toch is de BTW ook geschikt om mensen met voeding anders om te laten gaan. Onze grootste uitdaging is minder te consumeren, maar wel voor werk te blijven zorgen.

Wat doet BTW?

BTW wordt geheven op de leveringen van goederen en het verrichten van diensten door ondernemers.

Om ondernemer te zijn moet je zelfstandig een aantal transacties onder een zogenaamde 'bezwarende titel' verrichten. Dat is juridische taal voor inkopen en verkopen om te kunnen ruilen voor een tegenprestatie, meestal in de vorm van geld. Ook het verrichten van diensten is belastbaar. Wie zelfstandig werkt, doet dat om ervoor betaald te worden. Daarnaast belast de BTW verhuur en het ter beschikking stellen van goederen of diensten aan anderen.

Fundamenteel treft de BTW dus drie alledaagse dingen: het leveren van goederen, het verrichten van diensten en het verhuren in ruime zin. Om BTW-plichtig te zijn, moet je ondernemer zijn, regelmatig zelfstandig in- en verkopen of diensten verrichten in het economisch ruilverkeer.

Ondernemer voor de BTW ben je al snel. Ook wie stroom levert aan een energiemaatschappij die wordt opgewekt via een zonnepaneel, is ondernemer.

Een ondernemer moet BTW afdragen over zijn omzet. De hem in rekening gebrachte BTW door zijn leveranciers mag hij op de BTW die in de omzet zat, in mindering brengen. Op deze manier rust de BTW op de laatste schakel in de zakelijke keten, namelijk de verkoop aan de uiteindelijke consument.

Zolang goederen in de zakelijke keten zitten, blijven ze daar vrij van BTW. Pas na verkoop aan een particuliere gebruiker gaat de BTW economisch op de prestatie – een verkocht product of een geleverde dienst - drukken. Na de laatste schakel drukt de BTW, gecombineerd, op de schakels in de keten en op de consument. Dit geschiedt via het economisch afwentelen van de belasting².

Bepaalde goederen, diensten of dienstverleners zijn vrijgesteld van BTW. Ook kent de BTW in ons land twee tarieven. Alles wat niet is vrijgesteld of onder het verlaagde tarief van 9% is gebracht, wordt belast met het algemene tarief van 21%.

¹ Zie ook het Carenda-arrest, H.v.J. EG, 26 juni 1997, zaak C-370/95, punt 14.

De meeste EU jurisprudentie is te vinden via: <http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?cid=4785053>

² Een en ander afhankelijk van de elasticiteit. Een belasting op brood kan meer op de consument worden afgewenteld. Een belasting op suiker zal deels op de keten en deels op de consument drukken.

De BTW is een serieuze belasting. Ze dient voor ons collectief. Ze heeft een grote quote in onze belastingmix. Verder is de BTW al een oude belasting, er bestaat al veel ervaring met deze wetgeving. De BTW is dus al heel bekend en ondernemers zijn er aan gewend.

De BTW kent minder belastingplichtigen dan de inkomstenbelasting kent. Het gaat om bedragen die per BTW-belastingplichtige de moeite waard zijn. Ook is de BTW robuust en controleerbaar. Van een ontmoedigende belasting als een suikertaks, is het juist de bedoeling dat ze uiteindelijk niets meer opbrengt, ook dat is een belangrijk verschil met de specifieke verbruiksbelastingen.

Bovendien kan de BTW worden gezien als instrument in een veel breder perspectief. De tendens voor het verlagen van de belastingen op arbeid enerzijds en het tegelijk verhogen van de belastingen op de consumptie. In de belastingmix van Nederland gaat de BTW een steeds groter aandeel innemen. Dit is een tendens die we, langzaam maar zeker, ook in andere landen zien. Dit is voor de concurrentiepositie in grensregio's van belang.

De effectieve druk van elke belasting bestaat uit minstens twee componenten: het tarief en de grondslag. De grondslag is waarover men heft. In BTW jargon wordt dat ook wel eens de 'maatstaf van heffing' genoemd.

In Nederland kennen we dus twee tarieven. Het lage tarief van 9% en het algemene tarief van 21%.

Voer een apart extra laag tarief in

Aangezien de BTW wetgeving al oud is, is over het toepassen van aparte tarieven al flink geprocedeerd. Het Hof van Justitie voor de Europese Unie heeft daar het laatste woord in. Nationale rechters stellen dan zogenaamde prejudiciële vragen, die het Hof beantwoordt.

De landen hebben op grond van de BTW richtlijn de mogelijkheid om een extra laag tarief in te voeren. Te denken valt aan 5%. Nederland zou dan twee lage tarieven gaan kennen, 5% en 9%. In artikel 98 van de BTW richtlijn is voorzien in de mogelijkheid om verlaagde btw-tarieven toe te passen. Bijlage III bij deze richtlijn bevat een exhaustieve lijst van categorieën goederenleveringen en diensten waarop de in dat artikel 98 bedoelde verlaagde tarieven mogen worden toegepast³.

Het is de lidstaten toegestaan om in de categorieën van goederenleveringen en diensten nauwkeuriger te bepalen welke aan het verlaagde btw-tarief zullen worden onderworpen⁴. De mogelijkheid om het verlaagde btw-tarief selectief toe te passen vindt haar rechtvaardiging in het feit dat een laag tarief de uitzondering vormt, de beperking van de toepassing ervan tot concrete en specifieke aspecten in overeenstemming is met het beginsel dat uitzonderingen of afwijkingen strikt moeten worden uitgelegd⁵.

En nu komt het:

Vereist is wel dat de goederen *voldoende van elkaar zijn te onderscheiden door de gemiddelde consument*. Goederenleveringen zijn soortgelijk wanneer zij *overeenkomstige eigenschappen* vertonen *en aan dezelfde behoeften van de consument voldoen*. Het vergelijkbare gebruik van de consument is de maatstaf. *Er moeten verschillen tussen de goederen zijn die de beslissing van de consument, om het ene of het andere goed te betrekken, aanmerkelijk beïnvloeden*⁶.

³ H.v.J. EU arrest Oxycure Belgium, 9 maart 2017, C-573/15, punten 20 en 21

⁴ H.v.J. EU, arrest K, 11 september 2014, C-219/13, punt 23

⁵ H.v.J. EU, arrest Commissie/Frankrijk, 6 mei 2010, C-94/09, punt 29

⁶ H.v.J. EU, arrest K, 11 september 2014, C-219/13, punt 25

De eigenschappen van de voeding, waarop de consument de doorslaggevende keus gaat maken, moeten dus voldoende onderscheidend zijn⁷.

Alleen die specifieke voeding kan in een apart laag tarief worden ondergebracht.

Welke voeding mag onder een extra laag tarief worden gebracht?

Het Hof spreekt van 'behoefte'. Naar mijn mening is het aankopen van gezonde voeding, het voorzien in een voldoende te onderscheiden behoefte. De werkelijke behoefte van een gemiddelde consument is immers om gezond te blijven, zich in positieve zin in de gemeenschap te handhaven zonder allerlei gebreken. Gezonde voeding voorziet in die behoefte.

Maar wat is nu 'gezond'.

Voorbeeld, plantaardige producten ed.

Groenten, fruit, noten, ... alle plantaardige waarde-stromen van onze biologische 'primaire producenten'⁸, bestemd voor onze voeding, kunnen we opnemen in dit extra lage tarief. Voeding van onze primaire producenten, die louter voor de verlenging van de houdbaarheid is bewerkt, kan naar mijn mening ook in dit extra lage tarief worden opgenomen.

Groente heeft andere eigenschappen dan vlees, omdat het zo anders is, mag groente in het extra lage tarief worden gebracht. Een pakje gedroogde soepgroenten met een hoog gehalte additieven en zout, voorziet niet in de behoefte aan gezonde voeding voor de gemiddelde consument, ze kan worden belast tegen een ander tarief.

Bijkomende eisen aan, voor de verlenging van de houdbaarheid bewerkte groente, kunnen worden gesteld aan de toevoegingen. Wellicht kan een dergelijk product ook een label dragen.

Ik laat de afwegingen en classificaties uiteraard verder graag over aan de voedingsdeskundigen, die ook worden geconsulteerd. Daarbij moeten dan dus wel gelden dat de goederen intrinsiek voor de gemiddelde consument voldoende onderscheidend zijn en dat ze voorzien in voor die consument te onderscheiden behoeften. Duidelijk gezonde voeding kan aan die criteria voldoen.

Het huidige lage tarief wordt stapsgewijs verhoogd

Het huidige lage tarief – 9 % – kan vervolgens in stappen naar het algemene tarief tenderen. Het huidige lage tarief gaat fungeren als 'overgangstarief'. De andere voeding, die nu onder het lage tarief is opgenomen, kan dan langzaam maar zeker onder het algemene tarief worden gebracht.

Naast een positieve prikkel voor gezonde voeding, ontstaat een negatieve prikkel voor ongezonde voeding.

Uiteindelijk zijn we dan weer terug naar de twee tarieven in de BTW. Dat is administratief nog eenvoudiger, aangezien er minder goederen en diensten zijn ondergebracht in het lage tarief⁹.

⁷ Recent nog in H.v.J. EU, arrest AZ, 09 november 2017, C-499/16, punt 34

⁸ Aardappelen, groente, fruit, noten, algen... Met primaire producenten bedoel ik de biologische groep die aan de basis staat van de biologische cyclus en ons leven. Voeding afkomstig van organismen die in staat zijn tot fotosynthese.

⁹ Een tijdelijk drietarieven-systeem is administratief te overzien, nagenoeg alle kassasystemen voorzien in extra groepen. Veel andere landen hebben al ervaring meer dan twee tarieven, de kassasystemen worden daar ook toegepast.

Bovendien kan de invoering neutraal uitpakken. De tarieven kunnen zo worden gekozen, dat de BTW opbrengst zelfs omhoog gaat. Dat is mede van belang voor een verlaging van de inkomstenbelasting en de loonbelasting, 'aan de voet'. Een verlaging van de inkomstenbelasting geeft een ruime groep van de bevolking een hoger keuzebudget voor consumptie. Pas dan wordt het gerechtvaardigd om ook andere voedingsmiddelen te laten meeklimmen met het huidige lage tarief. Te denken valt aan brood en zuivel¹⁰. Dit kan opnieuw budgettair neutraal worden opgezet. Van grote groepen van de bevolking wordt het inkomen immers ook nagenoeg volledig besteed. Een daling van de inkomstenbelasting *geeft ruimte en keuze* in de consumptie.

Als neveneffect wordt de bevolking gezonder, wat dan weer de overheidsuitgaven omlaag brengt.

Advies BTW-tarieven & classificatie voeding en andere belastingen:

Voer een extra laag BTW-tarief in voor gezonde voeding die aan bepaalde kenmerken voldoet. Die kenmerken moeten voor de gemiddelde consument voldoende onderscheidend zijn. Ook moet de voeding voorzien in andere behoeften. Kies dus voeding die duidelijk een laag tarief verdienen.

Onbewerkte groenten, fruit en andere voeding van onze primaire producenten zijn dat wellicht duidelijk (?) Een bewerking mag daarbij alleen dienen om de houdbaarheid te verlengen.

De 'andere' voeding blijft in het huidige lage tarief. Dat tarief kan in stappen naar het algemene tarief worden gebracht.

Bepaalde voeding (suiker bijvoorbeeld) of componenten in voeding (de massa suiker als component in de voeding) kunnen ook nog met een verbruiksbelasting worden getroffen.

Afsluiting

Stichting WTS hoopt U enig houvast te hebben gegeven, indien fiscale keuzes worden gemaakt. De voorstellen zijn haalbaar, uitvoerbaar en voldoende ambitieus.

Voor nadere informatie ben ik bereikbaar op 06-53632698.

Publicatie vormt geen bezwaar.

Hoogachtend,

Stichting WTS

Drs. H.J. Willemsen

(voorzitter)

¹⁰ Als de inkomstenbelasting aan de voet niet wordt verlaagd, kan brood en zuivel ook in het extra lage tarief worden geplaatst. Nogmaals, ik laat die classificaties graag over aan voedingsdeskundigen.